

Олександр
Печора



Скарб дитинства

Я давно вже натхненно думав:
підготую для квітів клумбу!
Враз мені дивний скарб відкрився —

наконечник стріли з дитинства.
Жерсть легка, не іржава й досі,
тільки трішки гачечком носик.

І, здалося, то я ще вчора
(хоч минуло вже з гаком сорок)
насував на очеретину,
наче носика Буратино.
Тримав лука, як зброю путню,
бо летіла стріла в майбутнє.

Скільки стріл по світах блукає!
Та оця мене тут чекає.
Пригадалося так багато!
Як була ще тут біла хата...
Як же ми запускати вміли
з братом-вітром летючих зміїв!..

П'ятдесят вже. Якби ж — піввіку.
Як же солодко. Як же гірко...
Гріє серце стріла з дитинства —
мрія хлопчика богатирська.

Рідне хатнище завжди близько...

Планетонька

Сережки влітала в коси
беризонька за двором,
коли проводжав у космос
Гагаріна космодром.
Відчула обійми сина
планетонька голуба.
Яка ж то велика сила
космічного голуба!

ЯБЛУКА НА ВІТРАХ

Раділи старі і діти,
летіла по світу вість.
Мене ж повели на мітинг —
читати свій перший вірш.
До церкви, чи ж то — до клубу
із банею без хреста.
Було там багато люду.
Вірш проклятим, певно, став.

Ні разу у тому храмі
я більше не виступав.
Давно відлітав Гагарін.
Клуб церквою знову став.

Нехай зорельоти линуть...
Та в серці моім — журба.
Лиш тільки б гойдалась мирно
планетонька голуба.
Лиш тільки б усі дороги
крізь душі, серця, уми
з порогу вели до Бога.

Щоб люди були людьми.

* * *

О, незабутній час,
студентства плин нестримний!
Симфонія Карпат
в устах вітрів і рік
і той ранковий вальс
у мові голубиній
пригадую стократ.
Їх у собі зберіг.

Пройшла палка пора,
коли зустрів я зрілість,
творіння гончарів
вкладав у серця ритм.
Та все, що увібрав, —
взірцем лишив на вірність,
на розчерки доріг
і в поривання рим.

* * *

До всього треба дотику душі —
корінням — в землю,
крилами — у небо.
Де вічний пошук,
там нема межі.
Там вічний рух —
життя потреба.

* * *

Іду в казковому полоні.
Ось яблуні, що я садив.
Вклоняються мені в долоні
достиглі сонячні плоди.
Дерева, — мов птахи величні.
Тулюся до тепла їх крил.
Вони мене у вирій кличуть —
у інтернатський колектив.
Ось верби розпустили коси,
берези й клени шелестять.
Мені здається, то ще й досі
тут “однокашники” шумлять.
Бібліотека, книги-сестри...
Мій вихователь! Упізнав.
— Сашко, це ти? — питання перше. —
Ну, як життя? І ким ти став?
— Додому, татку, я приїхав...
Мов рідні, міцно обнялись.
Поміж дорослих чоловіків
розмови про життя велись...

* * *

Як сталося, —
ніхто не зна того...
Та тільки і тепер говорять люди,
й, напевно, довго буде чути всюди
про дивака
відважного,
крилатого.
Зосталась скеля,
ніби пам'ятник.
Відлуння доліта, —
віта атлета,
що вільним вітром
молодого лету
над прірвою гойдається,
мов маятник...
Зібралися творці з гітарами.
Готують крила,
коригують плани.
Здіймаються,
кружляють
дельтаплани.
І трави, й хмари
тішаються
“Ікарами”.

Крилата доля

Як виростав,
у снах, наче птах,
часто літав над хатами.
Де б не бував,
не забував
рідне гніздечко жадане.
Ну й мастаки
в нас парубки!
Ой і гарнющі дівчата!
Квіти цвітуть,
діти ростуть,
гарно щебечуть внучата!
Друзі мої,
в рідні краї
часто вертатись годиться.
Солоно жать,
солодко мать.
Хай не міліє криниця.
За небокрай
сонце сіда.
Крила розправила доля.
В повені літ
вабить політ.
Радо вертаюсь до поля.

Рідне поле

У поле йду.
Отут лишило слід
моє дитинство.
Тут стрічаю схід.
На трави падаю,
на маковий рубін,
очима — в небо,
в теплу голубінь.
Сміється сонце
росама полів.
До хмар уперше
звідси захотів.
Відчув отут я
зоряний політ,
у дивних росах
хліборобський піт.
Краплини долі
в пісню перелив.
Вагомість чую
в колосінні нив.
Жагою ранків
повняться літа.
Все, що здобуду, —
цій землі віддам.

Хлібодари

Поезія — від польових доріг.
Поезія — від чистої криниці.
Ім хлібний степ вклоняється до ніг —
колосья стигле сонячно іскриться.

Така буденність — то провісник свят.
У ній робота закіпає потом.
Збирають хліб —
землі найбільший скарб.
Прадавня суть поезії — робота.

Для них найліпше слово — Урожай.
Вони його в неспокої діждали.
Для наречених буде коровай
і тепле слово — щедрим хлібодарам.

* * *

Смерка.
Втомився вітер у діброві.
Принашкли коники вечірньої пори.
І тільки краплі
падають
згори
та місяць
хитрувато сунуть брови.

* * *

Яблунова віхола
у саду —
пелюстки рожевії
у меду.
Гомонять під стріхою
ластівки,
крилами черкаючи
об шибки.
Хато моя, хатонько —
білий сум,
я тобі печаль свою
принесу.
Колискову пісеньку
щоб почуть —
журавлем-журавликом
прилечу.
...Опадають яблука
у саду.
Я до тебе, саду мій,
припаду...

Провидіння

Низько-низько
опускались дикі гуси.

Диво-птаха сіла
чиста, наче сніг.
Рідну душу в сні провіснім
стріти мусив.

Впізнавав,
але повірити не смів.

Мандрівниця
наче вже клювала зерна.
Поруч зграя рудо-сіра —
де й взялась.
Милувала біла гуска
рідну землю...

Не помітив,
як у небо здійнялась.

Не вмовкає крик душі
у високості...

Провидіння
чи провідини мене?
То невже ж вона
прилинула у гості
попередити про дивне
чи страшне?

Чуття батьківщини

Не повернувся ти.
Прости.
Так мало ми були знайомі.
Ти землю рідну захистив,
а для родини — невідомий.

В далечині дожив.
Один.
І душу думи обпікали.
З безбатьківщини від біди
по долю діти утікали.

Стежки тернисто пролягли.
Щемить те давнє горе й досі.
Тебе не ми не вберегли —
було життя, як вічна осінь.

Була зима, як давній гріх.
А пам'ять променить дитинно.
Й тоді я бачу разом всіх
І чую подих Батьківщини.

* * *

Закучерявів на межі щавель.
Тріпоче вороному гриву злива.
Полоще яблука...
Цнотливо пахне нива...
Зліта у вирій срібний журавель.

Спадок

Тоді, як пільги ще були
й користувались ними люди,
а ті, що били себе в груди,
ще й зверху “вибити” могли, —
вважали батька* диваком.
Не добивався він мундиром
ні телефону, ні квартири.
Як всі, стояв за молоком...

Похоронили без промов...
Довкруг усе куцішим стало.
І цокає у спадок “Слава”,
мов серце, сповнене добром.

* * *

З-за хмари місяць визирає,
моргає в дзеркалі ставка.
Над буйнолистям-буйнотрав'ям
ще соловейко не змовка.

Радіє й журиться серденько —
прекрасне лігечко мина.
Милується
і швидше тенька,
щоб дивуватися сповна.

* * *

Матінка-маківка між терном...
Де пелюстки твої, де зерня?

Мати красу віддала дітям.
Німбом на скронях туман квітне.

Маки гойдають рушник мамин.
Шепчуть у тишу:
“Побудь з нами...”

Покинута хата

У червонім намисті вишня
зустрічати гостинно вийшла.
Хвіртка скрикнула.
Скрип той — подив.
Чи то гість?
Чи вернувсь господар?
Ні стежини. Спориш та м'ята.
Похилилась старенька хата.
І здалося, дивились скося
вишні, яблуні, абрикоси...

Нічне

Схилились мальвові вінки
на хату —
пам'ятник чеканню.
Скриплять обвітрені хвіртки,
протяжно й болісно зітхають.

Ой не чужі вони мені —
двори,
неначе кладовища...

Покинуті, мов по війні,
колодязі, хати і вишні.

А земляки повимирали
або до міста подались.
Давно городи не орались...
Та це ж недавно,
не колись!

Торкаюсь звалених воріт.
Невже зозуля відкувала?
Невже земля відвікувала?
Чужою стала...
Де ж мій рід?

Зростають, слава Богу, діти.
І в селах родичі ще є.
Але ж чужіє нічне!
Лелекам нікуди подітись.

Мене, заблудлого, прости.
І сили дай звести оселю.
Щоб воскресити рідну землю
і лелечат-внучат ростить.

Байдужість

Полола тітка буряки —
шкребла сапою...
Тяглися змолоду рядки —
була рабою...
Співала й плакала. Всього
було доволі.
Колгосп (чи як там ще його?)
щодня неволив.
Стьобала доля... Щем дощем
за чоловіком.
А їй стрічатися іще
з пенсійним віком...
Якось в лікарні кілька діб
гляділа матір.
За те дотації на хліб
лишив бухгалтер.
Могла в заяві попросити
людців лукавих...

* Батько — інвалід I групи ВВВ.

Та краще вже поголосить
між буряками.
Не варто клопоти усі
нести в правління...
Ще можна жити у селі.
Було б терпіння.
Раділа: "Хтось поздоровляв
із ювілеєм.
А ще "Козачку" замовляв
в Лубнях для мене".
Казала: "Сердитись дарма.
Звідкіль їм знати,
про те, що радіо не гра
у мене в хаті".
Тяжка хвороба до села
прилипла дуже.
В могилу півсела звела
б а й д у ж і с т ь .

* * *

На Покрову в малім селі
клуб відкрили.
І товар завезли, й пісні,
й говорили.
На Покрову, як повелось,
храмували.
"Гей, співай, козаки!" — здалось,
всі співали.
Завітало гостей тепер,
як ніколи.
Жаль, що вранці якраз помер
дід Микола.
На Покрову столи довкруг
асфальтівки.
Храм сьогодні, а похорон
з понеділка.
Старий конюх закурює,
крутить вуса.
"Нема коней. І родичів...
Та кріплюся".
На Покрову в селі краса...
Плачуть вдови.
"Нам би в город автобуса,
до зубного б!..
І онуків провідати,
й нащот пенсій —
поміняти якісь справки
у собезі..."
На Покрову з'їжджаються
храмовії.

А потому — в малім селі
вовки виють.
Як до клубу збираються
парубійки, —
нема навіть причини їм
зчинить бійку.
Гей, дівчата, мов горлиці,
не баріться,
в свої рідні околиці
поверніться!
Буде й газ і гулятимем новосілля.
А найбільше радітимем на весіллі.
А як діток хреститимем, —
свято знову.
Нову церкву відкриємо
на Покрову.
Дай же, Боже, нам кращую
долю мати,
гарну пісню козацькою
всім співати.

Місячна соната

*Присвячую славному землякові,
народному артисту, композитору
П.І. Майбороді*

Ще постріли околиці гойдали.
Весняний вечір сутінки стелив.
Червонозоряні бійці ступали
в німі німецькі стомлені тили.
Безлюдний дім,
зачинені віконця.
В кімнату,
де давно ніхто не жив,
впустили воїни шматочок сонця,
і свіжий вітер тишу ворухив.
Телефоніст Платон
спинивсь раптово —
рояль — мов диво!
Постріли мовчать.
Бетховена погруддя мармурове...
Палають пальці...
Клавіші звучать.
Полинула мелодія журлива.
З глибокого прокинулася сну
кімната,
у хвилини ці щаслива,
неначе хто впустив сюди весну.
Заслухались, замріялись солдати —
домашнім затишком оселя віддає.
Звучала владно "Місячна соната"...
І кожен, певно, думав про своє.

Платону бачилось безкрає поле,
село і верби над ставком стоять,
полтавський шлях,
уздовж — стрункі тополі...

І мати...
Линь, сонато! Линь стократ!..

Вже музика заповнила кімнату,
і стало невимовно тісно їй.
Через віконниці і вулиць варту
злігала музика на тлі руїн!..

Незвично, несподівано звучала
соната після бою в тиші тій.
Зі сховища в магічному мовчанні
йшли постаті,
мов привиди нічні.

Коли ж замерла
вже й остання нота,
старенький німець
ближче підійшов.

— Як же це так?
Воюєте ви проти,
а німця музику граєт карашо?

— Не проти Гейне
і не проти Баха,
Бетховена чи Шіллера війна.
Проти фашизму, —
мовив автоматник, —
воюємо.
Війна — його вина.

Платон мовчав.
Бо думкою полинув
в своє село,
яке згоріло вщент.

Вже не ступати шляхом тополиним
загиблим друзям.

Невимовний щем
озвався разом з пострілом гармати.
І кожен думав про своє стократ!

Солдати мовчки поспішили з хати.
За матір!
За сонату!
В бій, солдат!

Тітка Параска

— Тітко Параско, що вам допомогти?
Важко ж одній вправлятися...
— Мій помагайку, спасибі. Спочинь.
Адже тобі лиш п'ятий.

— Тітко Параско, а ви все одна?
Ще не вернувся дядько...

Гірко і важко всміхалась вдова.
Сльози кропили грядку...

* * *

Мов дідугани, сиві явори
над шляхом кладовищенським
застигли.
Голодна тічка з буйним вітром
скиглить.

І дощ пере.
І густо кучерявиться спориш.
Посеред двору погріб бовваніє.
На залишках воріт —
підкова мріє.

І дріж бере.

Удовиний острів

Тут лавочки давно нема.
Господарює вже зима.
А на горіщині старій
прикутий ящик.

На хвiртці — зірка жерстяна.
Хто тут живе — не кожен зна.
А ще — висіли ліхтарі.
Забули й нащо.
Колоча темінь. Ні листів...
А до дітей не долетіть.
Стоїть під хатою ослін,
присісти просить.

Світанок розбудив усіх.
Ворота настіж.
Чистять сніг...

І двір осиротів, осліп.
Труну виносять.

Хуторянка

Б а л а д а п р о д о л ю

В глухому хуторі жила
стара-старісінька бабуся.
В світах історія гула...
Про неї білий світ забувся.

У пам'яті бабуся та —
минулого століття спогад.
Природа дика, мов свята.
Отут зустріти можна Бога.
Частенько згадую той рай.
Тут довелося опинитись.

Прямцем до рідних добиравсь.
Зайшов у двір води напитись.

Тут огорожа — зайва річ.
Як буйно квітли-пахли вишні!
З хатини білої навстріч
усміхнена бабуся вийшла.

— Гостей давненько не було.
Мо', молочка?

Он, бачиш, мека...
Там за городом — джерело.
Он там, де кружеля лелека...

Вода пречиста, дивний смак.
Яка тоді була природа!
А як привільно квітнув мак...
Блага яка була погода...

Бабуся цюкала хмизок,
в плиті надвірній щось варила.
— То, кажеш,
навпростець зайшов?
І говорила, говорила...

— Я зроду в місті не була.
Тепер і зовсім не годжуся.
Отут від роду прожила.

— Бабу, як звати вас?
— Маруся.
Немов на Марсі космонавт,
пісень співаю та журюся.
Посеред світу тут одна
тихенько Господу молюся.

— А скільки літ вам?
— Та мені
ніколи не жилося ловко.
Неначе галка на ріллі.
А посивіла — в голодовку.
Повимирало півсела.
З моїх нікого не зосталось.
То небо кару посила.
І у війну “нареготалась”.

— Набідувались?
— Що казать?
У тридцять третім надивилась,
як заставляли помирать.
А німці в хутір не з'явилися.
Стояли поруч. Ну то й що?
Хати не стали руйнувати.
А от коли москаль прийшов,
то заходився грабувати.
Той визволитель-окупант
забрав курей, корів — тим паче.
Страшніше не траплялось банд.
Та що казать, Господь те бачив...

— А чоловіка й не було?
— Ото якраз перед війною
побралися. Пішов на фронт.
Вернувся сивим старшиною.
І вдома враз помер від ран.
Он за садком його могила.
Лише її я вберегла,
а інші всі — ріллею вкрили.

Карнач — пихатий зубоскал,
трофейну, гад, гвинтівку
сцапав...

То теж був капосний москаль,
триповерховими кацапивсь.
Коли теплилось кілька хат,
всі разом якимось доживали.
Судилось — по обох світах.
Тепер одна. Всього буває...

Оце подужала сарай,
держу таку-сяку худобу.
І пекло тут, і рідний рай.
А кажуть, вже перебудова...

І що коли кому гряде...
Не всім однаково живеться.
А радість — бачити людей.
Буває, й радію озветься.
Щось чую про нове життя.
І відчуваю, й трішки бачу.

Хоч помагає каяття,
та в самоті частенько плачу.

— Чи ж хтось таки вам помага?
— Найбільше — Бог, за віру в нього.
Спасибі, що дровець врубав,
і дякую за добре слово.
Чекає кожного вінець.
На долю сердитись не треба.
Йти шляхом, а чи навпростець, —
підкаже і розсудить небо.

Буває, що нема й гроша,
і дуже вже на серці млосно...
Але на місці ще душа.
І носять пенсію колгоспну.

Якось ходила до села
казенного купити хліба.
Ще з осені як залягла,
то й зиму ледь не всю боліла.

Найбільше дошкуля зима.
Радію, коли сніг розтане...

Вже й назви хутора нема,
та хуторянку пам'ятаю.

Балада про діда Гната

Ще Сула не розтала,
а душа — відліта...
Діда Гната не стало.
А прожив він до ста.
Нелегкими шляхами
між вітрами ходив.
А село було — храмом.
Щедро долі годив.
Від Дніпра і до Праги
шлях проліг бойовий.
За відвагу мав шану.
Вік — в колгоспі робив.
Факт: ефрейтор Муравський
з фронту скарбу узяв —
для рубанків-струганків
півмішка залізяк.
Бо додати віку
вмів оселям усім.
Півсела його вікон
й досі дивляться в світ!
Мав небесну іскринку —
вправно столярював.
До сторіччя він скрипку
для душі змайстрував!
Гнат не ойкав ніколи.
Хоч жилось — не меди.
Півжиття порав бджоли, —
мед водився завжди.
Мо', й тому в нього стільки
не було болячок?
Раз — боліла печінка.
Раз — у ногу гвіздок.
І було, — подивуйся:
скрипку візьме мастак,
підфрантить сиві вуса
та як вдарить гопак!
Не втече, було, тісто,
коли хліба спече.
Смачно вмів попоїсти.
Знав і міру, і честь.
І попоратись впору
дід проворний встигав.
А як внуки до двору, —
ввесь куток не вгавав!
Кожна зморшка світилась
життєдайним добром.
Йому б жити годилось!..
І ціни б не було.

Рідко дід був у місті.
В неба ради питає.
“Сільські вісті” провісні
здавнелезна читав.

Не ганявся за возом.
Власні погляди мав.
Спершу голос Морозу
на підтримку віддав...

— Бандюковичу — дулю.
Ну вже й ірод такий!
Вірю Юценку, Юлі.
Треба їм допомогти.

Як було б усім паші, —
не ревіли б воли.
Дуже радий, що наші
врешті перемогли!

Та якби ж не мішали...
Скаунів запрягли, —
ради слави держави
багатезно б змогли!

На омріяне жито,
теплий вітре, повій.
Як же хочу пожити
я при владі новій!

Повесні буде літо
і трава в молоці.
Будуть в пахощах мліти
мальовничі Хитці.

От би вулики власні
доробити в момент.
Приїжджайте на Спаса, —
буде сонячний мед!

Діда Гната не стало.
Світла пам'ять жива.
Від причілка до ставу
зеленіє трава...

Вітер хвiрткою скрипне, —
в путь новий вируша.
Озивається скрипка,
мов нетлінна душа.

* * *

Скриньку стару фарбували.
І здивувалися — лист!
Ще не забулось: колись
повною скринька бувала.
Пам'ять — болючий дурман...
Сумно вліталася вістка
про незабутній Афган.

Про нерушимий Союз,
про непорушні кордони,
праведну магію дому,
про берегиню свою.

“Веснами плаче берізка.
Знаю, зітхає протез.
Баян — проти болю протест.
Хай не змовка українська!”

Пирого й узвар давала мати
для годиться.
Та сусід забув...

Ще й тепер гойдається на чатах
сивий сонях — виклик забуттю...

Будемо онуків зустрічати.
Разом куштуватимем кутю.

Кутя

Щастя — коли немає нещастя.

Народна мудрість

У різдвяний довгожданий вечір
(вже на покуті поставили кутю)
завітав у новомоднім френчі
наш сусід на прізвисько “Утюг”.
— Драстуйте.

Ну, як ви здесь живьоте?
Шо там обещает мер? О, ес!
Налівай, хазяюшка, кампоту —
малость пріполощім “Мерседес”...

У голоднім повоевним році
(не вдалося стерти забуттю)
по вечірній мерзлій поволоці
я носив хрещеному кутю.
Він стрічав, щасливий, біля печі,
що світила жерлом у вікно.
Був святим для нього

той святвечір,
бо дітей у нього не було.
Всі померли

в лютім тридцять третім...
Він живим лишився, бо “сидів”...
І не раз дивився в очі смерті
за десяток житніх колосків.
Ще б сидів у тій “казенній хаті” —
виручили клятві вороги:
під Берліном вже у сорок п’ятім
він лишився правої ноги.

— Добрий вечір! Як живете, татку?
Він сміявся у вечірній млі.
— Не меди, та краще, ніж у танку!..
На новій пострибував гилі*.

— Ловка, правда ж, ловка? І легенька.
От би ще жовтенький обідець.
А на низ би гуму, щоб товстеньку.
А сюди — фабричний ремінець...

Важко і мовчати, і кричати...
Танк і дядько. “Мерседес”. “Утюг”...

* Гила — саморобний протез.

* * *

Не літаю вже у снах понад хатами.
Вже і внучка доросла до “Букваря”.
А колись частенько марився Хоттабич
і благав я в нього диво-корабля.

Щемно осягаю даль безмежну.
Білу хату не вдалося зберегти.
Обійняти б мені вулицю найпершу,
де наснилися рожеві береги.

Сон приводить в рідний двір
у день погожий.
Бачу в травах говірливих малюка,
що на тата, наче дві травинки, схожий.
Чую, мати молода його гука.

І біжить він через кладку та до хати
по кудлатому пухкому моріжку...

Просинаючись, силкуюсь пригадати
неповторну пору гомінку.

* * *

Як пахнуть прабабусині борщі!..
Аврамівка зоветься ще Новою.
Зістарілась. Зосталася вдовою.
І досі йдуть чорнобильські дощі...

Ділюся смутком із самим собою.
Дитинством пахнуть пам’ятні борщі.

* * *

Побіля ферми — крайня хатка.
Тут прабабусенька жила.
Як гостював, вона дала
мені на чоботи десятку.

...Ще обдирали ми лозу:
плести корзини бабця вміла.
Вона постилась і говіла.
Їй подарувала ще...
сльозу.

* * *

Відлітають журавлі,
 відлітають.
 Тануть жалібні ключі,
 душу крають.
 Залишають рідний край,
 залишають.
 Та травинку кожну хай
 пам'ятають.
 Що було, те відцвіло
 променисто
 і зажурено лягло
 падолистом.
 Журавлиний клин печально
 зависнув,
 мов розірване вітрами
 намисто...

* * *

Повз церкву й тік
 у Вергунах
 іду до матері хрещеної.
 Із-за лісочку вирина
 райок з хатами-нареченими.
 Ген — милі Стайки.
 Подивуйсь.
 Які сади тут! А городина!
 Як пахнуть трави!
 Та роззуйсь.
 Краса яка!
 Й не все ще сходжено.
 Коноплі. Млин.
 Столітній дуб.
 Конюшня. Череда толокою...
 Комора. Клуня. Кузня. Клуб.
 І вусачі пихтять махоркою.
 Побігти б швидше до води, —
 там щученята і в калюжі є.
 “Дивіться! Ось ідіть сюди!”
 ...І лица сяяли натруджені.
 Тут був звичайний дивокрай.
 Як майже скрізь.
 О, рідний роде мій!
 І гай там був, ну просто рай!
 Які птахи!..
 Не бачив зроду більш.

Сиротина

Пропливли журавлики:
 “Ой курли!”

Та й на крилах серденько підняли.
 Сиротливо линуло у журбі:
 “Я чекати милого буду вік”.
 Здійнялися рученьки над літа.
 Та журавлик-ладик не поверта.
 Не судилось долею два крила.
 І звелась тополею край села.
 Мріялось і марилося... Не збулось.
 Доки й блискавицею зайнялось.
 Та й злетіло піснею: “Ой люлі!
 Прилітайте журлики-журавлі.
 Небо над тополею обійміть.
 А дівочу доленьку не виніть.
 Пісню цю на крилоньки підійміть
 понад Україною в цілий світ.
 Розшукайте милого журавля.
 Доки ж сиротиною буду я?
 Може, ще повернеться до села,
 де чекає доленька без крила...

* * *

Позлітались журавлями
 в край прарідний.
 Роздивлялися руїни України...
 Швидше поминки справляли,
 не весілля —
 “іноземці”
 з Білорусі та Росії.

* * *

Як же швидко минають літа!
 Отепер над усе болить нам:
 материнська свята доброта,
 материнська свята молитва.

Вишиванки мамині

Ранок затуманений
 стеде теплий сум.
 Вишиванки мамині
 березню несучи.
 На сріблясті котики
 крапельки мрячать.
 В моє серце зморене
 лебеді ячать.
 Спомини гаптовані...
 Крапля на щоці.
 Впали на чоло мені
 срібні промінці.
 Подивуйся, братику,
 на барвисту гладь.
 Вишиванки мамині
 лагідно погладь.

Напилися повені
 береги Сули.
Вишиванки-спомини
 знову розцвіли.
Ой літа-журавлики,
 вже спада вода...
Розквітай і радуйся,
 земле молода.
Вороття нема мені,
 та в душі несую
вишиванки мамині —
 березневий сум.
До серденька туляться
 ніжні пелюстки.
Променяються й журяться
 рідні рушники.

* * *

Розгулявся п'янкий вітерець.
Прилягла череда, ремигає.
Прогриміло.
Ледь-ледь накрапає.
І по-літньому пахне чебрець.
В царстві птаства так хочу побути.
В прохолодному затишку хвої...
Може, зморену душу загою.
Хай наповнює душу можуть.

Де сховалася стежка в траві —
ще бринить призабута криниця.
Замулилася, ледь промениться.
А де світло — джерела живі!

Роздуми над плесом

Розморгалась загадково
зорі в дзеркалі ставка.
На душі дзвенить окова
 і ніколи не змовка.
Зорецвіт — такий далекий,
 та у Всесвіті — рідня.
Над планетою у леті
 каруселі ночі й дня.
Вітерець полоще ніжно
 у ставку вбрання верби...
І добро, і зло — одвічні.
На мені — тавро журби.
То прикутий, то полину.
 То радію, то журюсь.
Підіймаюсь безупинно
 і боюсь, що розіб'юсь.
Чи співають десь під серцем,
 чи то плачуть солов'ї?..

На Голгофі ж, як ведеться,
 розпинатимуть свої.
Пролягли, немов попруги,
 і шляхи, й круті стежки.
Та здійснюються хоругви.
 А роки — немов штики.
За добро терплю наругу.
 Та завжди свій хрест несую.
Знаю: ворога і друга
 поєдна останній суд.
Знаю істину лукаву:
 гаснуть зорі наяву.
І чаруюсь тихим ставом,
 мов останній день живу.
Головна заслуга волі —
 на своїй землі вмирати,
щоб колись у кожній долі
 наступила благодать.

Мерехтить сріблясте плесо.
Крига скресне знов і знов.
Берег долі — наче лезо.
Роздуми — терпке вино...

Неповторним візерунком
розмальований ставок.
Грають зоряні чарунки...
Стрепенувся поплавок!

* * *

Чорнозем розораний пашисть...
Та даремно марить врожаями.
Бо з усіх сторін — ворожі ями.
Як же далі в білім світі жити?

Припусти, хмарино!
 Гей, воли!..
Хай мене ударить блискавиця.
Тільки б умивалася земля
і поля вусатими були.

Поет

Він був розіп'ятий
всім недругам на втіху.
Та достеменно кожен розумів:
не був він грошовитим, ні халіфом,
та "замовляти музику" умів.
На тлі оркестрів скаженіли барди
й котились у більярдну лузу вниз...
А він возносився
 над смертними рабами
і вірив, що повернеться колись.

Лукавцю

Я тобі сьогодні не повірю.
Про мою долю не стогни.
Руку дай, бо падаю у прірву.
Не даєш, тоді хоч не штовхни.
Тільки не марнуй мене в напрузі.
У вчорашнє коло не мани.
В хитрих лабіринтах псевдодрузів
світло не від сонця — тумани.
Хай мене жбурляє долі вихор,
обпікає скроні сивина...
Подивись — це свято, а не лихо —
вільного польоту дивина!

Собою збутись

Говорила мені бабуся:
“Так живи, щоб собою збувся.
Бо тому ми на світ родились,
щоб робити те, що судилось”.
Нагадала стріла дитинства,
як я стати хотів артистом.
Й не шукав собі Голівуда.
Роль найліпша — собою бути.
Справжня роль, головна,
найтяжча —
в білім світі плекати щастя.
Відзеркалюю в спрагли душі
свій неспокій і небайдужість.
Щось збулось,
що не зможе кожний.
Хоч за фахом — лише художник.
Не лечу, — йду, кручу педалі.
Заробив... інший бік медалі.
Та засвоїв найкращим чином:
добрий вчинок —
мов відпочинок.
Світ неспинно стає жорстоким.
Й добрі люди — по різні боки.
Як не є, не покину ниву —
засіваю й жниву — з ними.
Годі плакатись, сором — нити.
Різні ми, та пора ріднитись.
Не цураймося дому-хати.
Доки ж матір'ю торгувати?

* * *

Повниться над вінця
доля українця,
потом і сльозою
поле полива.

Та свайби справляєм
з пишним короваем.
Згоду родоводу
доля сповива!
Рідний край плекаймо,
про нащадків дбаймо.
Щоби квіт не в'янув,
в світ не відлітав.
У свята і в будні
добродійні будьмо.
Радуймося, країни,
вік новий світа!

Спогад про калину

Стою на вежі, мов на небі.
Навкруг — Парижу далина!..
Чого, здавалось би, ще треба?!
Додому думка долина.
Які б красоти не манили:
Лувр, Третяковка, Ермітаж, —
рубін української калини
в уяві бачу повсякчас.
З дніпровських круч у світ мінливий
так пильно дивиться Тарас...
Найбільше — вдома я щасливий.
Тече Сула — о'кей, гаразд!
Люблю Париж, і Рим, і Пітер...
Які б вершини не долав,
а пам'ятаю — чий і звідки.
І Лису гору у Лубнах.

Ріднокрай

Гуркочуть вагони
підковами літ.
А серце воркує жадано.
Ось-ось до воріт,
до порогу, де рід,
де вірність моя Ромодану.
В безмежнім екрані
з вінком голубим
знайомі барвисті колони —
акацій і кленів зелені чуби,
духмяні букети бузкові.
Можливо, я знову
зійду на перон —
зустріну старих своїх друзів...
“Стріла” полетить
голубиним пером,
а я до вікна притулюся.

І знову побачу — знайомий ставок,
рибалок чатуючі жести,
городів і хат
 безкінечний танок
й смішного опудала хрестик.

Мелодія чекання

Вирували на пероні
почуття — кризь сльози-жарти.
Зникли помахи долоні,
та палає племінь ватри.

Залишилося кохання,
поміж нас його акорди.
І мелодія чекання
полилась потоком гордим.

А вагони, мов конверти,
перевиті почуттями.
Вже між нами кілометри,
мрії роєм поміж нами.

Над усе я пам'ятаю,
в світлу радість і в біду,
ту мелодію чекання
і твое чарівне — “жду”.

* * *

На пероні зустрічей тепло.
Росяним серпанком танає ранок.
В рідне місто повертаєш знов.
— Здрастуй, Гоголю, земляче славний!

Гомонить, видзвонює перон.
Звідусіль весну привозять люди.
Хтось йому в дарунок на перо
проліски поклав, що ранки будять.

Лагідний блакитний першоцвіт
нависає на розкритий зошит.
А письменник радо шле привіт
людям добрим. Хай у світ розносять!

Ожила в написаних словах
лебединим озером калюжа...
Пелюстки епох перегорта
миргородський Гоголь — мудрий, дужий!

Пізній жаль

Маятником ходить
 по перону батько.
Наче птахом сивим
 у безкрай зліта.
Чи стріча когось там?
 Здогадатись важко...

Поміж ним і сином
 пролягли літа.

Промайнули й згасли
 геть усі надії.

Як же душі рідні
 припікав вогонь!

Знав би, де упасти...

 Хоч на мить хотів би...

І не знають внуки
 дідуся свого.

Передранкове

Передранкові силуєти...
Перегук півнів приміських...
Вже міряє квадратні метри
двірник під шаркання мітли.
Поскрипує “кравчучка” тужно.
Росте базарний автохвіст.
У прохолодну млу сутужну
дизель-фургон рабів повіз.
Спішать шабашники похмурі.
Рибалки їдуть до води.
— Кахи-кахи. Давай закурим —
в легені впустим свіжий дим...
Дідусь, голодний сивий старець,
безсило сперся на ціпок.
Не спиться.

 А в парку кімарить
калачиком на лавці бомж.
Пусті балкони, мов трибуни.
В піжамах в лоджію зайшов,
на тротуар байдуже плюнув
пахатий пакошний піжон.
Бездомні гавкають собаки.
Сусіда світло загасив.
І Бах звучить, і супер-Бахус.
Лаштує птаство голоси.
І гул на трасі наростає...
Сміється сонячно малюк.
Гуде базар.

 Але ж — світає...
Тепла і доброти молю.

* * *

У сивім небі стогнуть журавлі:
“Коли, коли,
 куди нам приземлитись?”
Немовби в морі синім кораблі,
ідуть-пливуть...
Не гріх за них молитись.

Вони несуть в собі людські жалі.
Вони, як ми, надією окуті.

У сивім небі стогнуть журавлі, —
в польоті, але завжди на розпутті.

Єдиний Боже, всім нам поможи.
Дай волі й духу поскидати пута.
Завітний шлях до себе покажи.
І сили дай — завжди собою бути.

* * *

Трапляється всякого болю.
Та гояться рани любов'ю.
На правду не сердіться, мамо.
І не переймайтеся марно.
В любові живіть терпеливо.
Одвічно вона справедлива.
Для щастя, ви ж знаєте, мамо,
потрібно багато й так мало:
у кожному подиху й слові
потрібно хоч трішки любові.

* * *

Повік тебе не зможу розлюбить,
душа моя, омріяна надіє.
Серденько бідне мліє і щемить,
у леті літ і тужить, і радіє.

Красиве й нелегке життя довкруг,
цікаве і нудне. Караюсь-каюсь...
В моєї долі є надійний друг.
І я тебе, одну тебе чекаю.

В судьбі моїй по-всякому було.
А що не так — нічого я не хаю.
І відцвіло, і знов буя зело.
А я завжди тебе одну кохаю.

Нетлінна пісня

Між трав мелодія лилась
легким солодким ніжним трунком.
Вона тоді мені збулась
жаданим першим поцілунком...

Тьмяніють барви у житах.
Буває солоно і гірко.
А та мелодія зліта
то тихо, то занадто дзвінко.

І досі душу дошкуля
далека паморока літа.
Вже й осінь спомини кружля,
вкриває паморозь палітру.

Стискає рама. Та дивлюсь
на пошрамовану картину.

Роки, мов пелюстки, тулю,
у тепле літо плину-лину.

І досі солодко щемить
ота мелодія чарівна —
нетлінна веселкова мить,
довічна пісня солов'їна.

Тьмяніють барви у житах.
Буває солоно і гірко.
А та мелодія зліта
то тихо, то занадто дзвінко.

* * *

Незрадлива історії суть —
невичерпна
цілюща криниця.
В ній взаємність людська
промениться,
осідає на дно
каламуть.

Нев'янучий букет

Привітно усміхались квіти
і шепотіли пелюстки.
У пахоцях гойдався вітер,
ледь-ледь торкався до щоки.
Хилилося пшеничне плесо.
Мовчала Мавка польова.
Тулилась ніжно до букету.
Свята... І зайві тут слова.

У незгасаючій уяві,
що випромінюють рядки,
букет нев'янучий буяє.

Нехай говорять пелюстки...

Вальс чекання

Запашний вітерець пряде
з буйноцвіття чарівний вальс.
Це, напевно, і є Едем.
Тільки як же мені без Вас?

Старовинний п'янкий романс.
Приміряє весна фату.
Кружеляє натхненно вальс.
А я Вас виглядаю тут.

Пелюстковий весняний вальс —
молода заметіль в саду...
Я так хочу зустріти Вас,
доки яблука не впадуть.

м. Дубни
Полтавська область